

Anmälan mot Skatteverket, skattekontoret i Falun, om bl.a. bristande kommunikering i ett folkbokföringsärende

Anmälan

I en anmälan, som kom in till JO den 26 februari 2007, klagade AA på Skatteverkets handläggning av ett folkbokföringsärende. Hon anförde bl.a. att Skatteverket hade beslutat att avregistrera BB som utflyttad till USA utan att dessförinnan ha skrivit till henne på den svenska adress som hon var folkbokförd på och därmed utan att ha låtit henne få del av de uppgifter som hade tillförts ärendet av en annan person. Hon anförde vidare att BB fick kännedom om Skatteverkets beslut först genom ett brev från en annan myndighet som hade skrivit till henne på folkbokföringsadressen.

Utredning

Skatteverkets handlingar i ärendet lånades in. Skatteverket anmodades därefter att med utgångspunkt i 17 och 21 §§ förvaltningslagen (1986:223) (FL) yttra sig över det som AA hade anfört.

I sitt remissvar anförde Skatteverket, genom skattedirektören CC, följande. (Skatteverket har hämtat in och hänvisar till ett yttrande från Skatteverkets mittregion, detta tas emellertid inte med här.)

Skatteverkets bedömning

Av utredningen i ärendet framgår att uppgift om BB:s bosättning och adress utomlands inkommit till Skatteverket den 23 november 2006. Uppgiftslämnaren var BB:s mor. Ett brev med påminnelse att anmäla flyttning till utlandet skickades den 28 november 2006 till BB på den uppgivna adressen i USA. Brevet kom i retur till Skatteverket den 29 december 2006. BB:s mor har samma dag i telefon med handläggaren av ärendet vidhållit att den uppgivna adressen till BB var korrekt. I januari 2007 skickades återigen ett brev med påminnelse att anmäla flyttning till utlandet. Denna gång kom brevet inte i retur. Eftersom brevet inte kom i retur har handläggaren ansett att kommunikation skett med BB och att det inte behövde skickas någon förfrågan till folkbokföringsadressen eftersom det av företagen bosättningsutredning verkade sannolikt att BB befann sig i USA. Den 20 februari 2007 beslutade Skatteverket att avregistrera BB från folkbokföringen som utflyttad till USA från och med den 20 februari 2007.

Enligt 34 § första stycket folkbokföringslagen (1991:481) beslutar skattemyndigheten i ärenden enligt den lagen efter anmälan eller ansökan eller annars när det finns skäl till det. I förarbetena till bestämmelsen (prop. 1990/91:153 s. 139) framgår att Skatteverket självmant kan ta upp en persons folkbokföring till prövning.

En folkbokföringsutredning är till sin karaktär unik i förhållande till andra utredningar. Eftersom det ofta är svårt att komma i kontakt med vederbörande så uppkommer många gånger, av förklarliga skäl, svårigheter med att kommunicera och underrätta vederbörande under ärendets handläggning. Uppgifter som tyder på att någon flyttat eller flyttat utomlands utan att själv anmäla detta kan komma fram på olika sätt, t.ex. genom att någon som känner vederbörande meddelar Skatteverket att flyttning skett.

I förevarande fall har anmälan om utflyttning gjorts av BB:s mor. Vem som kan anmäla flyttning behandlas i förarbetena till den gamla folkbokföringslagen, prop. 1967:88 s. 54. I propositionen anförs bl.a. följande.

”Frågan om vem som skall få anmäla utvandring har upptagits av ett par remissinstanser. Här boende föräldrar och andra anhöriga kan i regel meddela att den utflyttade är stadigvarande bosatt i utlandet. I enlighet med vad jag tidigare anfört om rätten att anlita ombud bör givetvis anhöriga få göra sådan anmälan utan att något uttryckligt stadgande härom behövs.”

Enligt förvaltningslagens bestämmelser har part alltid rätt att få del av uppgifter som tillförts av annan än honom själv. I förarbetena till den tidigare förvaltningslagen framgår att myndigheten måste i förhållandevis stor utsträckning vara berättigad att utgå från att parten nåtts av försändelse som tillställts honom med posten i vanligt brev. Det ankommer på myndigheten att bedöma i vad mån särskild undersökning skall företas för att med säkerhet kunna konstatera att part nåtts av försändelsen (jfr. prop. 1971:30 del 2 s. 703).

Underrättelse och förfrågan skickades till BB på den av modern uppgivna adressen i USA. BB är amerikansk medborgare och har tidigare varit bosatt i USA. Det hade naturligtvis varit möjligt att skicka påminnelse även till folkbokföringsadressen men då den uppgivna adressen bedömdes som trolig som ny adress och adressuppgiften lämnats från en person som bör vara väl insatt i BB:s bosättningsförhållanden så har handläggaren valt att inte kommunicera denna väg. Den svenska adressen var vidare en c/o adress och det är enligt Skatteverkets erfarenhet mycket vanligt att man anmäler en c/o adress i samband med att man flyttar utomlands.

I efterhand kan konstateras att det varit att föredra i detta ärende om brevet med påminnelse att anmäla flyttning till utlandet även skickats till folkbokföringsadressen. Skatteverket anser dock inte att det finns skäl att rikta kritik mot verkets handläggning av den bosättningsutredning som föregick beslutet att avregistrera BB från folkbokföringen.

AA kommenterade remissvaret.

Den underrättelse och förfrågan, som enligt remissvaret sändes till BB på den av modern uppgivna adressen i USA, begärdes in från Skatteverket som den 18 december 2007 meddelade att verket inte kunnat återfinna brevet ifråga.

Bedömning

Ett ärende som avser myndighetsutövning mot någon enskild får enligt 17 § FL, förutom i vissa undantagsfall som inte är aktuella här, inte avgöras utan att den som är part har underrättats om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än honom själv. Han skall därutöver beredas tillfälle att yttra sig över uppgiften. Eftersom Skatteverket inte kunnat återfinna den underrättelse

och förfrågan som sändes till BB på adressen i USA, vilket i sig är anmärkningsvärt, har det inte kunnat konstateras huruvida förfrågan var formulerad i enlighet med de krav som ställs i 17 § FL.

Det är vidare min bestämda uppfattning att Skatteverket, i vart fall i samband med att den första skrivelsen kom i retur, borde ha sänt en kommuniceringsskrivelse även till BB:s folkbokföringsadress i Sverige.

Skatteverket har inte berört den del av remissen som avsåg underrättelseskyldigheten i 21 § FL, dvs. AA:s klagomål över att inte heller beslutet att avregistrera BB sändes till hennes folkbokföringsadress. Av verkets utredning framgår emellertid att ett beslutsmeddelande daterat den 20 februari 2007 sändes till adressen i USA samt att ytterligare ett beslutsmeddelande, med samma innehåll som det förra men daterat den 23 februari 2007, skickades till den svenska adressen. Skatteverket har således gjort en annan bedömning i fråga om beslutet än i fråga om kommuniceringsskrivelsen.

Skatteverket kan inte undgå kritik för sin hantering av ärendet.